

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА

Младеновац

Стојана Новаковић 2 ,011/8231-331,8233-417
e-mail: pss.kosmaj@eunet.rs

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

Сектор за рурални развој

www.psss.rs

Садржај:

Контрола плодности земљишта

(Виолета Величковић дипл.инг.)

Сива трулеж грожђа

(Михаиловић Тамара дипл.инг.)

Ambrosia artemisifolia

(Мијатовић Бојан дипл.инг.)

Калемљење на спавајући пупољак

(Драгољуб Глишић, инг.)

Привредни значај живинарства у Србији

(Радовановић Бранислав дипл.инг.)

Белгијска плавобела раса говеда

(Перић Предраг дипл.инг.)

11. септембар 2012. године, тираж 300 примерака

КОНТРОЛА ПЛОДНОСТИ ЗЕМЉИШТА

НАЧИНИ УЗИМАЊА УЗОРАКА

Један од најважнијих и најодговорнијих послова у систему контроле плодности земљишта јесте узимање узорака. Значај правилног узимања узорака је у томе што од тога како је узет узорак-правилно или неправилно, зависе и резултати анализе, а тиме исправност закључка и мера које се предлажу.

Пре него што се приступи узимању узорака земљишта у систему контроле плодности ради рационалније примене ђубрива, треба на плану газдинства на којем се узимају узорци, изабрати парцеле са којих се узимају узорци, осмотрили уједначеност парцеле и обележити распоред места на парцели. Узорци се узимају помоћу сонде, ашова..

При узимању узорака неопходно је водити записник у који се уносе подаци: назив газдинства, ознака парцеле, тип земљишта, број узорака, предусев, дубина са које се узима узорак и име лица које је узело узорак и датум узимања узорака.

Просечан узорак се узима са исте катастарске парцеле, под истим усевом и с репрезентативног места за парцелу површине од три до пет хектара.

Метод узимања узорка на малим парцелама узима се са целе површине и да се од њих узимају просечни узорци. Уколико се жели већа тачност у анализи земљишта, она се може постићи само повећањем броја просечних узорака с јединице површине.

Места с којих се узимају појединачни узорци треба да буду правилно-равномерно распоређена по целој парцели.. Распоред може бити дијагоналан или шаховски.

На великим парцелама отежана је оријентација и разграничење површина с којих се узимају просечни узорци. Методом круга је знатно уједначеније, и резултати су адекватни.

Интензитет хемијских и биолошких процеса у земљишту није исти у свако доба године. Преко године се изводе различите агротехничке мере, које у већој или мањој мери утичу на садржај за биљке приступачних облика хранивих материја у земљишту (ђубрење). Узорке земљишта треба узимати најмање три месеца након последњег ђубрења.

У систему контроле плодности земљишта, најповољније време за узимање узорака јесте после жетве стрнина, бербе кукуруза или скидања неког другог усева. Како се у систему контроле плодности анализе земљишта понављају сваке четврте године, за препоруку је да се у плодореду одабере усев после којег ће се узимати узорак.

Анализом узорка добија се лична карта парцеле, и на основу тога се дају препоруке за ђубрење узоркованих парцела, врста усева и одговарајућа формулација ђубрива.

Величковић Виолета дипл.инг.

СИВА ТРУЛЕЖ ГРОЖЋА

Проузроковач *Botryotinia fuckeliana*

Симптоми. Инфекција гроздова се остварује знатно пре појаве симптома, али се тек у време дозревања примети. Могу бити заражени и изданци, пупољци, цветови. Заражени биљни делови добијају мрку боју, потамне и осуше се. Од почетка зрења гроздови бивају заражени, на бобицама се јављају пеге. У оквиру пеге покожица се лако скида, размекшава, трулеж се брзо шири и за недељу-две цео грозд бива захваћен. Брже пропадају збијени гроздови јер је прелаз мицелије са једног на други плод олакшан додиром.

Болест се наставља и након бербе у хладњачама. Паразит може у јесен захватити и недовољно одрвенеле младаре, може да се јави и на калемовима, тако да спада у најзначајније болести винове лозе. Не постоје сорте које су отпорне на заразу. Отпорност највише зависи од збијености гроздова, дебљине и грађе покожице, хемијског састава бобице.

Сузбијање. Најбоље је комбиновати агротехничке и хемијске мере. Од агротехничких се препоручује гајење сорти на мање бујним подлогама, минимално ђубрење азотним ђубривима. Правилно резивање да би се обезбедило добро проветравање. Повређивање гроздова свести на минимум, јер паразит продире кроз ране које праве инсекти, град. Што се тиче хемијске заштите, требало би обавити 2-3 прскања и то када се бобице почну приметити, затим у фази њиховог додиривања и у фази шарка. Могу се користити Switch, Signum, Pyrus, Botryticid.

Михаиловић Тамара дипл. инг.

AMBROSIA ARTEMISIFOLIA

Латински назив: *Ambrosia artemisifolia*

Народни назив: Амброзија

Амброзија је једногодишња коровска врста, висине до 2 метра, у горњем делу разграната, густо покривена вунастим длакама. Она је касно-пролећна врста, а оптимална температура за њено клијање и ницање је од 20-22 ° С. Цвета и плодоноси од VII – IX месеца. Једна биљка може да отпусти више од 1 милијарде поленових зрна. Семе одржава клијавост у земљишту и до 40 година.

Поред уобичајене штете које наносе коровске биљке, Амброзија је изузетно алергена биљка која се опасно шири на нашим просторима, и већ је има у скоро свим општинама. На основу ранијих снимања терена, утврђена је значајна присутност на територијама општина Младеновац, Сопот, Лазаревац и Барајево. Тренутно је њено присуство ограничено на површине поред пута, рудералним стаништима и травњацима.

Једнини начин да јој се озбиљно супроставимо јесте да је сузбијемо у добро организованој акцији, пре свега применити Уредбу о мерама сузбијања и уништавања коросвке биљке амброзије, укључити средства јавног информисања. Све мере (механичке и хемијске) треба предузети пре цветања и полинације корола. Константно едуковати становништво о штетности овог корола и дужностима и мерама санкција које следују ако се не поштују прописане мере.

Мијатовић Бојан дипл.инг.

КАЛЕМЉЕЊЕ НА СПАВАЈУЋИ ПУПОЉАК

Калемљење на спавајући пупољак се обавља од средине јула до средине па и краја септембра, што зависи од воћне врсте. Ово је најбољи и најпогоднији начин калемљења у расадницима.

Редослед калемљења би требао да буде следећи: крушка на крушку, кајсија и шљива на домаће сорте шљива, јабука на вегетативне подлоге, јабука на јабуку, крушка, дуња и мушмула на дуњу, кајсија на кајсију, бресква на брескву, вишња и трешња на трешњу, шљива на џенарику и на крају трешња и вишња на магриви. Код нас се начешће обавља очење у облику слова "Т", а једино се у Бугарској, у

топлим рејонима, код ораха примењује калемљење на прозор.

За калемљење на спавајући пупољак калем-гранчице треба скидати непосредно пред калемљење. Са њих одмах треба скинути лишће и оставити једну трећину лисне дршке. Правило је да се калем-гранчице узимају са здравих уматичених воћних стабала. Ако се узимају из производних засада, а по правилу не би требало, онда се скидају са стабала која су здравија и роднија. Приликом бирања калем-гранчица, треба бирати нормално зреле, а то су обично оне које се налазе на периферији круне. Вршни и основни део калем гранчице не треба користити за калемљење јер је вршни недовољно одрвенео, а базални нема добре пупољке па ће и пријем бити слаб. Код коштичавих воћних врста треба узимати што дуже калем гранчице јер оне садрже више вегетативних пупољака. Такође, код неких јабука и крушака које образују родне пострани пупољке, треба бирати дуже младаре.

Сама техника калемљења се изводи на следећи начин. Прво треба припремити подлоге за калемљење. Оне се очисте од бочних гранчица и лишћа до висине 15-25 цм. Код коштичавих се то ради раније, а код јабучастих непосредно пред калемљење. Уколико није било падавина, на 10 до 15 дана пред калемљење треба извршити једно заливање да би се кора боље одвајала од дрвета. На очишћеном делу подлоге, 10-15 цм од земље, направи се уздужни пресек око 3 цм и попречни око 1 цм у виду слова "Т". Другом страном ножа се одвоји кора од дрвета. У леву руку се узме калем гранчица, врхом окренута ка телу, оштрим ножем се на 1,5 цм испод основе пупољка засече и полако скида пупољак са кором и једним тањим слојем дрвета до 1 цм изнад пупољка. Скинути пупољак се држи за петелку и брзо увлачи под кору. Уколико је дужина коре већа и не улази у направљени пресек на подлози, онда се вишак коре одсече да би пупољак добро налегао на дрво. Стављени пупољак се увеже 1 цм изнад и око 2 цм испод пупољка, најчешће специјалним гумицама за ту намену, а може и рафијом или најлонским петелкама.

Након 10-15 дана може се установити да ли је калемљење успело или није. Ако део лисне дршке при додиру прстом лако отпада, онда је то знак да је пупољак примљен, а ако је сасушена, жилава и тешко се одваја од пупољка, значи да се пупољак није примио. Ако пупољак није примљен треба поновити калемљење. Наредне године на пролеће се окалемљене подлоге скраћују изнад окалемљеног пупољка.

ПРИВРЕДНИ ЗНАЧАЈ ЖИВИНАРСТВА У СРБИЈИ

Живинарство у целом свету па и код нас има велики привредни значај. Он се огледа у томе што из године у годину живинарство генерално гледано узима све већи значај у укупној производњи меса и комплетној производњи јаја.

Живинарска производња омогућује бржи обрт новчаних средстава, што није случај ни са једном производњом у пољопривреди. Отуда, уложена средства брзо се враћају. У тову бројлера на сваких 42-45 дана, док у производњи јаја то је могуће сваки дан.

И поред наведеног, ова производња је најризичнија те захтева потпуну контролу производње, захтевајући професионалан менаџмент и професионалну радну снагу.

Будући да тачних података нема, процена је да се годишње у Србији утови око 60-80 милиона бројлера што на фармама за потребе тржишта што у домаћинствима за сопствене потребе.

Производњу јаја је још теже проценити због тога што се производњом јаја бави велики број нерегистрованих произвођача са непознатим бројем кока носиља, те је давање процене незахвално.

Из овога се може закључити да живинарска производња може обезбедити значајна финансијска средства како за фармера тако и за државу.

Радовановић Бранислав дипл.инг.

БЕЛГИЈСКА ПЛАВОБЕЛА РАСА ГОВЕДА

Створена је у Белгији у другој половини деветнаестог века. Домаћа аутохтона говеда у Белгији су прво укрштана са биковима холандско фризијске расе, а затим са биковима шортхорн расе. Тако је створена белгијска плавобела раса која је селекционисана за производњу млека и меса. За поправку њених товних особина, почетком двадесетог века је коришћена шаролес раса.

Има средње дугу длаку плаве и беле боје. У Херд Бок се уводе и грла црне и беле боје длаке. Крупна је раса. По нешто старијој литератури, бикови када заврше пораст су тешки 1250 кг, а краве у приплодној кондицији 700-800 кг., а по новијој литератури, бикови са 12 месеци су тешки 1047 кг, са 24 месеци 1709 кг, а женска грла са 12 месеци 816 кг, односно са 24 месеци 1102 кг. Имају кратку главу са широком губицом и рано стасавају. Позната је по мирном темпераменту. Труп је дубок и широк са веома развијеном мускулатуром. Потенцира се месната конформација трупа и изражен је феномен „доубле мускле“ односно дупле мускулатуре. Леђа су равна, сапи оборене. Лако хода и има снажне ноге и у задњем делу buttova, мускулатура се спушта до скочних зглобова. Слабине су мишићаве.

Тешко мишићав изглед је познат као дупла мускулатура. Има природну мутацију гена који потискује миостатин. Функција протеина миостатина је да помаже да се регулише изградња мишића. Услед потискивања, долази до убрзаног раста чисте мишићне масе првенствено услед хиперплазије. Ова мутација омета таложење масти и резултат тога је веома посно месо.

Телења су врло тешка и углавном завршавају са царским резом (због посебног морфолошког облика телета и због изражене хипертрофије мускулатуре). Царски рез у Белгији се примењује као рутински захват односно обична пракса. Телад у тову расту врло брзо при одговарајућој исхрани.

Многи стручњаци ову расу називају и „чудовиште“, а влада у неким земљама као што је Данска заговара њихову елиминацију.

Перић Предраг дипл.инг